

Zitting 1979–1980

16 164 (R 1147)

Verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van bepalingen inzake de berechting van ambtsmisdrijven

BIJLAGEN BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Bijlage I Teksten van de in de memorie van toelichting genoemde wetsbepalingen

Nr. 4

GRONDWET

Art. 178. De leden der Staten-Generaal, de ministers, de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen, de leden van de Raad van State, en de Commissarissen des Konings in de provinciën staan wegens ambtsmisdrijven in die betrekkingen gepleegd, ook na hun aftreding, terecht voor de Hoge Raad ter vervolging hetzij van 's Konings wege, hetzij vanwege de Tweede Kamer.

De wet kan bepalen, dat nog andere ambtenaren en leden van hoge colleges wegens ambtsmisdrijven voor de Hoge Raad terecht staan.

WET VAN 22 APRIL 1855, HOUDENDE REGELING DER VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE HOOFDEN DER MINISTERIELE DEPARTEMENTEN

Art. 1. De hoofden der Ministeriële Departementen zorgen voor de uitvoering der Grondwet en der andere wetten, voor zooverre die van de Kroon afhangt.

Zij zijn wegens het niet naleven van deze verplichting verantwoordelijk en in regten vervolgbaar overeenkomstig de volgende bepalingen.

Art. 2. De mede-ondertekening van Koninklijke besluiten of Koninklijke beschikkingen wijst het Hoofd van het Ministerieel Departement aan, dat voor die besluiten of beschikkingen aansprakelijk is.

Art. 3 (vervallen)

Art. 4. De Hoofden der Ministeriële Departementen staan ter vervolging hetzij van Onzentwege, hetzij van wege de Tweede Kamer, te regt voor den Hoogen Raad.

Art. 5. Het besluit, waarbij van Onzentwege de vervolging van een der Hoofden van Ministeriële Departementen bevolen wordt, bevat een naauwkeurige aanduiding der feiten, waarop de beschuldiging van een of meerdere der bij deze wet strafbaar gestelde misdrijven rust, benevens den last op den procureur-generaal bij den Hoogen Raad om de vervolging in te stellen.

Afschrift van dit besluit wordt aan de beide Kamers der Staten-Generaal medegedeeld.

Art. 6. De Tweede Kamer der Staten-Generaal, zoodanige mededeeling ontvangen hebbende, neemt harerzijds geene aanklagt tegen denzelfden persoon wegens dezelfde feiten in overweging.

Art. 7. Geene aanklagt tegen een der Hoofden van de Ministeriële Departementen wordt bij de Kamer in overweging genomen, tenzij door vijf leden schriftelijk en met opgave der feiten ingediend.

Art. 8. De Kamer overweegt in de afdeelingen of de aanklagt een onderwerp van nader onderzoek zal uitmaken.

De Voorzitter geeft van het indienen der aanklagt binnen 24 uren kennis aan den betrokken Minister.

Het in overweging nemen der aanklagt kan niet vroeger dan acht dagen na deze kennisgeving aan de orde gesteld worden.

Art. 9. Wanneer tot het in overweging nemen der aanklagt besloten is, wordt zij gesteld in handen eener commissie van onderzoek, daartoe door de volle vergadering te benoemen.

Art. 10. Zij, die de aanklagt hebben ingediend, zijn van deze commissie uitgesloten, doch kunnen door haar, tot het geven van nadere inlichtingen, worden gehoord.

Art. 11. De commissie van onderzoek is belast met het opsporen en verzamelen van alle bescheiden, inlichtingen en bewijzen, die tot opheldering van de feiten, in de aanklagt vermeld, kunnen leiden.

De bepalingen der wet tot regeling van het regt van onderzoek (enquête) zijn daarbij van toepassing.

De bloedverwanten en aangehuwden van den betrokken Minister, in de regte linie en tot in den derden graad der zijlinie, mitsgaders zijne echtgenoot, zelfs na echtscheiding, kunnen niet genoodzaakt worden, verklaringen af te leggen.

Art. 12. In iederen stand van het onderzoek is de commissie verplicht den betrokken Minister, wanneer hij dit wenscht, te hooren.

Hij kan niet genoodzaakt worden voor haar te verschijnen.

Art. 13. Zoodra de commissie van onderzoek de aanklagt genoegzaam toegelicht acht, brengt zij over de daarbij aangevoerde feiten verslag uit.

Dit verslag wordt aan de afdeelingen verzonden, en over de aanklagt verder geraadpleegd als over een voorstel van wet.

Art. 14. Bij de beraadslaging over de aanklagt wordt de betrokken Minister, op zijn verlangen, gehoord, en aan hem in ieder geval het laatste het woord gegeven.

Hij behoudt dit regt, niettegenstaande hij vóór of gedurende het onderzoek mogt zijn afgetreden.

Art. 15. Wanneer eene aanklagt tegen een der Hoofden van de Ministeriële Departementen door de Tweede Kamer niet in overweging is genomen, kan, bij het opkomen van nieuwe bezwaren, de aanklagt hervat, in ieder geval, van Onzentwege de vervolging van den betrokken Minister ter zake dezelfde feiten bevolen worden.

Wanneer echter de aanklagt, na gedaan onderzoek en gehoudene beraadslagingen, door de Tweede Kamer verworpen is, kan tegen den betrokken Minister wegens dezelfde feiten, noch van Onzentwege, noch van wege de Kamer, opnieuw eenig onderzoek ingesteld of eene strafvervolging gelast worden.

Art. 16. Iedere aanklagt tegen een der Hoofden van de Ministeriële Departementen wordt geacht verworpen te zijn, wanneer binnen drie maanden, na hare indiening, door de Tweede Kamer geen eindbesluit is genomen.

Wanneer de aanklagt aanleiding geeft tot een onderzoek in de overzeesche bezittingen, kan deze termijn door de Tweede Kamer tot één jaar verlengd worden.

Bij sluiting der zitting van de Staten-Generaal gedurende den loop van het onderzoek, begint, met den dag der opening van de volgende zitting, een nieuwe termijn van drie maanden te loopen.

Bij ontbinding der Tweede Kamer vervalt eene, bij haar aanhangige, aanklagt van regtswege, onverminderd de bevoegdheid tot het doen eener nieuwe aanklagt overeenkomstig art. 7.

Art. 17. De stilzwijgende verwerping eener aanklagte, ten gevolge van het verlopen van den termijn, kan niet ingeroepen worden tegen den van Onzentwege gegeven last, om denzelfden persoon wegens dezelfde feiten te vervolgen.

Art. 18. De Tweede Kamer toetst de aangeklaagde feiten aan het regt, de billijkheid, de zedelijkheid en het Staatsbelang.

Genoegzame gronden tot vervolging vindende, wijst zij, bij haar besluit, de feiten, waarop de beschuldiging rust, naauwkeurig aan, en belast den procureur-generaal bij den Hoogen Raad met de vervolging, onder toezending, binnen drie dagen, van het besluit met de aanklagt en de verzamelde bescheiden.

Afschrift van dat besluit wordt aan Ons en aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal medegedeeld.

Art. 19. Na de ontvangst der mededeeling, bij het vorig artikel voorgeschreven, wordt van Onzentwege tegen den aangeklaagden Minister wegens dezelfde feiten geene vervolging gelast.

Art. 20–35. (vervallen)

Art. 36. De regtsvordering tot vergoeding van schade, door een bij deze wet strafbaar gesteld feit geleden, kan alléén op eene veroordeeling door den Hoogen Raad rusten, en wordt voor den gewonen burgerlijken regter ingesteld.

Art. 37. (vervallen)

WET OP DE RECHTERLIJKE ORGANISATIE

Art. 92 1. De Hoge Raad neemt in het eerste en laatste ressort kennis van de ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen begaan door de leden der Staten-Generaal, de hoofden der ministeriële departementen, de gouverneurs-generaal of de hoge ambtenaren onder een andere naam met gelijke macht bekleed in de koloniën of bezittingen van het Rijk in andere werelddelen, de leden van de Raad van State en de commissarissen des Konings in de provinciën.

2. Onder ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen worden hier begrepen strafbare feiten begaan onder een der verzwarende omstandigheden omschreven in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht.

3. In de in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde gedingen, is de Hoge Raad bevoegd tevens kennis te nemen van de vordering tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, volgens de bepalingen van het laatste lid van artikel 56.

Art. 103. 1. In zaken, vermeld bij artikel 92, vonnist de Hoge Raad ten gale van tien raadsheren.

2. Bij het staken der stemmen wordt het vonnis uitgesproken ten voordele van de verdachte.

WETBOEK VAN STRAFVORDERING

Art. 7. De procureur-generaal bij den Hoogen Raad is belast met de vervolging van die strafbare feiten waarvan de Hooge Raad in eersten aanleg kennis neemt.

TITEL I

Strafvordering ter zake van strafbare feiten waarvan de Hooge Raad in eersten aanleg kennis neemt. (Sv. 581)

Art. 483. De artikelen 4–19 der wet van den 22 april 1855 (Stb. 33) houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der Ministeriële Departementen, blijven van kracht.

Zij zijn van overeenkomstige toepassing op alle ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen, begaan door de in artikel 92 der wet op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie opgenoemde personen. Onder ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen worden hier begrepen strafbare feiten begaan onder eene der verzwarende omstandigheden, omschreven in artikel 44 van het Wetboek van Strafrecht.

De procureur-generaal bij den Hoogen Raad is verplicht aan den ontvanger last tot vervolging onmiddellijk gevolg te geven.

Art. 484. De strafvordering ter zake van strafbare feiten waarvan de Hooge Raad in eersten aanleg kennis neemt, vindt overigens plaats met overeenkomstige toepassing van de regelen omtrent de strafvordering in eersten aanleg van feiten waarvan de rechtbank kennis neemt, behoudens de navolgende uitzonderingen:

1°. Indien de procureur-generaal zulks vordert, wordt door den Hoogen Raad een raadsheer-commissaris uit zijn leden aangewezen.

2°. Vervallen.

3°. Niet van toepassing zijn de bepalingen betreffende de verplichtingen van den officier van justitie tegenover de procureur-generaal bij het gerechtshof en diens toezicht op de vervolging van strafbare feiten.

4°. Ingeval van eene huiszoeking of eene schouw, kan zich de raadsheer-commissaris doen vervangen door den rechter-commissaris, de procureur-generaal bij den Hoogen Raad door den officier van justitie bij de rechtbank binnen welker rechtsgebied de huiszoeking of de schouw moet geschieden.

5°. In geval van vervolging bedoeld bij artikel 483, zijn niet van toepassing de artikelen 237-255, 262, 313 en 314, en behelst de dagvaarding, op straffe van nietigheid, eene opgave van het feit in den last tot vervolging uitgedrukt.

6°. Tegen de beslissingen van den Hoogen Raad is geen beroep of bezwaarschrift toegelaten.

7°. De bepaling van het tweede lid van artikel 349 geldt zoo dikwijls het feit een misdrijf of overtreding oplevert, waarvan een andere rechter kennis neemt, en de verdachte de verwijzing naar dien rechter niet heeft verzocht, in welk geval aan de beleedigde partij de vordering slechts tot zoodanig be-
loop kan worden toegewezen, als waarover de bevoegde rechter gelijktijdig met de strafzaak uitspraak had kunnen doen.

Art. 485. De vervolging der medeverdachten van dengene die voor den Hoogen Raad terechtstaat, heeft voor hetzelfde college plaats.

WETBOEK VAN STRAFRECHT

Art. 44. Indien een ambtenaar door het begaan van een strafbaar feit een bijzonderen ambtsplicht schendt of bij het begaan van een strafbaar feit gebruik maakt van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken, kan de straf met een derde worden verhoogd.

TITEL XXVIII

Ambtsmisdrijven

Art. 355. Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, met of zonder ontzetting van het in artikel 28 no. 3 vermelde recht, worden gestraft de hoofden van ministerieele departementen:

1°. die hunne medeonderteekening verleenen aan koninklijke besluiten of koninklijke beschikkingen, wetende dat daardoor de grondwet of andere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat of van zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen worden geschonden.

2°. die uitvoering geven aan koninklijke besluiten of koninklijke beschikkingen, wetende dat deze niet van de vereischte medeonderteekening van een der hoofden van de ministerieele departementen zijn voorzien;

3°. die beschikkingen nemen of bevelen geven of bestaande beschikkingen of bevelen handhaven, wetende dat daardoor de grondwet of andere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat of van zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen worden geschonden;

4°. die opzettelijk nalaten uitvoering te geven aan de bepalingen der grondwet of andere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den staat of van zijne koloniën of bezittingen in andere werelddeelen, voor zoover die uitvoering wegens den aard des onderwerps tot hunne ministerieele departementen behoort of uitdrukkelijk hun is opgedragen.

Art. 356. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden worden gestraft de hoofden van ministerieele departementen aan wier grove schuld te wijten is dat de in artikel 355, no. 4 omschreven uitvoering wordt nagelaten.

Art. 358. De ambtenaar die opzettelijk den bijstand der gewapende macht inroept tegen de uitvoering van wettelijke voorschriften, van wettige bevelen van het openbaar gezag of van rechterlijke uitspraken of bevelschriften, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien die uitvoering daardoor wordt verhinderd, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Art. 359. De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk geld of geldswaardig papier, dat hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert of toelaat dat het door een ander weggenomen of verduisterd wordt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Art. 360. De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk boeken of registers, uitsluitend bestemd tot controle van de administratie, valschelijk opmaakt of vervalscht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Art. 361. De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk zaken bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers, welke hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert, vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt, of toelaat dat zij door een ander worden weggemaakt, vernield, beschadigt of onbruikbaar gemaakt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.

Art. 362. De ambtenaar die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, zonder daardoor in strijd met zijn plicht te handelen, in zijne bediening iets te doen of na te laten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Art. 363. Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft de ambtenaar:

1°. die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening iets te doen of na te laten;

2°. die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door hem, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening is gedaan of nagelaten.

Art. 365. De ambtenaar die door misbruik van gezag iemand dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Art. 366. De ambtenaar die in de uitoefening zijner bediening, als verschuldigd aan hem zelven, aan een ander ambtenaar of aan eenige openbare kas, vordert of ontvangt of bij eene uitbetaling terughoudt hetgeen hij weet dat niet verschuldigd is, wordt, als schuldig aan knevelarij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Art. 370. De ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij de wet bepaalde vormen, in de woning of het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, diens ondanks binnentreedt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege den rechthebbende aanstonds verwijderd, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Met gelijke straf wordt gestraft de ambtenaar die, ter gelegenheid eener huiszoeking, met overschrijding van zijne bevoegdheid of zonder inachtneming van de bij de wet bepaalde vormen, geschriften, boeken of andere papieren onderzoekt of in beslag neemt.

Art. 371. De ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid, zich doet overleggen of in beslag neemt een aan eenige openbare instelling van vervoer toevertrouwd brief, briefkaart, stuk of pakket, of een telegrafisch bericht dat zich in handen bevindt van een ambtenaar der telegraphie of van andere personen belast met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telegraafinrichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan den ambtenaar die, met overschrijding van zijne bevoegdheid, zich door een ambtenaar der telefonie of door andere personen belast met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telefooninrichting, doet inlichten ter zake van eenig verkeer hetwelk door tusschenkomst van die instelling is geschied.

Art. 376. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste twee duizend vierhonderd gulden wordt gestraft de ambtenaar die opzettelijk deelneemt, middellijk of onmiddellijk aan aannemingen of leverantiën waarover hem op het tijdstip der handeling geheel of ten deele het bestuur of toezicht is opgedragen.

TITEL VIII

Ambtsovertredingen

Art. 463. De ambtenaar die zonder verlof van het bevoegd gezag afschrift maakt of uittreksel neemt van geheime regeeringsbescheiden of die openbaar maakt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

WET OP DE PARLEMENTAIRE ENQUÊTE

Art. 1. 1. Elk der Kamers of de verenigde vergadering der Staten-Generaal kan op voorstel van een of meer van haar leden of van een door haar ingestelde commissie besluiten een onderzoek in te stellen.

2. De uitvoering van dit besluit wordt opgedragen aan hetzij een reeds door de betreffende Kamer of door de verenigde vergadering ingestelde commissie, hetzij aan een daartoe in te stellen commissie.

3. Het besluit bevat een omschrijving van het onderwerp waarop het onderzoek betrekking zal hebben. Deze omschrijving kan hangende het onderzoek op verzoek van de commissie die het onderzoek verricht, door de Kamer of de verenigde vergadering worden gewijzigd.

4. Elk der Kamers of de verenigde vergadering der Staten-Generaal bepaalt de wijze waarop het aantal leden en plaatsvervangende leden van de commissie waaraan een onderzoek wordt opgedragen wordt vastgesteld alsmede de wijze waarop zij worden benoemd en ontslagen.

5. Een commissie van onderzoek kan geen der bevoegdheden, haar bij deze wet verleend, uitoefenen, indien niet ten minste drie harer leden of als zodanig optredende plaatsvervangende leden tegenwoordig zijn.

Art. 2 Het besluit tot het instellen van een onderzoek wordt in de *Staatscourant* geplaatst. Daarbij wordt vermeld aan welke commissie het onderzoek is opgedragen.

2. Van wijzigingen in de omschrijving van het onderwerp van onderzoek en van beëindiging van het onderzoek wordt op gelijke wijze kennis gegeven.

Art. 3. Vanaf het tijdstip der eerste bekendmaking zijn alle Nederlanders benevens alle ingezetenen en andere binnen het grondgebied van het Rijk verblijfhoudende personen verplicht aan de oproeping tot verhoor door de commissie uitgevaardigd, te voldoen en zijn alle openbare ambtenaren gehouden om, in overeenstemming met de bepalingen van deze wet, gevolg te geven aan de vorderingen der commissies van onderzoek, die deze tot uitvoering van haar last nodig oordeelt.

Art. 4. De getuigen en deskundigen verschijnen voor de commissie van onderzoek, hetzij vrijwillig op een schriftelijke oproeping, hetzij ingevolge dagvaarding.

Art. 5. 1. Dagvaarding van getuigen of deskundigen geschiedt door de deurwaarders bij de verschillende rechterlijke colleges, hetzij op rechtstreekse last der commissie, hetzij, ten gevolge van haar vordering, op last der ambtenaren van het openbaar ministerie.

2. Onder dagvaarding wordt in deze wet mede begrepen voor wat betreft personen, die geen bekende woon- of verblijfplaats binnen het Rijk hebben, een oproeping op last der commissie op door haar te bepalen wijze.

Art. 6. De getuigen of deskundigen worden in persoon of te hunner woonplaats gedagvaardigd, ten minste drie dagen voor de dag van het verhoor.

Art. 7. 1. De verhoren van getuigen en deskundigen worden door de commissie van onderzoek gehouden ter plaatse, waar zij zulks het meest wenselijk oordeelt.

2. De schriftelijke aantekening der afgelegde verklaringen of gegeven berichten wordt aan de getuigen of deskundigen voorgelezen of ter inzage verstrekt en door dezen ondertekend.

3. Indien een getuige of deskundige door ongesteldheid verhinderd wordt om voor de commissie ter aangewezen plaats te verschijnen, kan zij, zulks noodzakelijk oordelende, aan de kantonrechter der woonplaats van die getuige of deskundige opdragen, om hem daar ter plaatse, en naar gelang van omstandigheden, zelfs in zijn eigen woning te ondervragen.

Art. 8. 1. De commissie kan het verhoor van getuigen of deskundigen, mits deze de ouderdom van zestien jaren vervuld hebben, onder ede doen plaats hebben.

2. Onder ede gehoord wordende, zwerft (belooft), op de wijze van ieders godsdienstige gezindheid, de getuige de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen; de deskundige zijn verslag naar eer en geweten, en overeenkomstig zijn beste wetenschap, te zullen uitbrengen.

Art. 8a. 1. Een getuige is gerechtigd zich tijdens het verhoor te laten bijstaan.

2. Om gewichtige redenen kan de commissie besluiten, dat een getuige zonder bijstand wordt verhoord.

Art. 9. 1. Indien de behoorlijk gedagvaarde getuige of deskundige niet verschijnt, wordt daarvan een proces-verbaal opgemaakt, hetwelk een nauwkeurige omschrijving der akte van dagvaarding behelst en door de aanwezige leden der commissie, of in het geval van artikel 7, derde lid, door de kantonrechter, wordt ondertekend.

2. Dit proces-verbaal wordt door de commissie, wanneer zij het nodig oordeelt, in handen gesteld van het openbaar ministerie bij de rechtbank van het arrondissement, waarin de in gebreke gebleven getuige of deskundige woont.

Art. 10. 1. De vervolging van de nalatige getuige of deskundige staat ter kennisneming van de burgerlijke rechter en wordt, zowel in eerste aanleg als in hoger beroep, ter terechtzitting voor burgerlijke zaken behandeld, op de wijze bij de wet voor strafzaken ter kennisneming van de arrondissementsrechtbank voorgeschreven.

2. De bepalingen van de eerste titel van het vijfde Boek van het Wetboek van Strafvordering zijn ten deze van toepassing.

Art. 11. Het proces-verbaal van niet-verschijning, door de commissie, of in het geval van artikel 7, derde lid, door de kantonrechter opgemaakt, levert, behoudens tegenbewijs, een volledig bewijs op van hetgeen daarin vermeld staat.

Art. 12. De Nederlandse strafwet is toepasselijk op ieder die niet voldoet aan de verplichting in artikel 3 omschreven, ook indien het feit buiten het Rijk in Europa is begaan.

Art. 13. Onverminderd de vervolging wegens de eerste niet-verschijning, kan de commissie een nadere dagvaarding van dezelfde getuige of deskundige bevelen, en zelfs door tussenkomst van de officier bij de betrokken rechtbank een bevel van medebrenging van de rechter-commissaris in het arrondissement waarin de getuige of deskundige woont, of zich werkelijk bevindt, doen requireren, om bij de dagvaarding te worden gevoegd.

Art. 14. Bij herhaalde niet-verschijning zijn de artikelen 9, 10, 11 en 12 dezer wet mede van toepassing.

Art. 14a. De commissie kan te allen tijde inzage vorderen en afschrift nemen van alle bescheiden waarover getuigen of deskundigen beschikken waarvan naar haar redelijk oordeel inzage of afschrift voor de vervulling van haar taak nodig is.

Art. 15. Wanneer een getuige of deskundige, hetzij op de eerste, hetzij op de nadere dagvaarding verschenen of uit kracht van het bevel van medebrenging voor de commissie gebracht zijnde, weigert te antwoorden, of de eed (belofte) af te leggen dan wel aan een vordering ingevolge artikel 14a gevolg te geven, wordt daarvan proces-verbaal opgemaakt, hetwelk de redenen van weigering, zo die gegeven zijn, inhoudt, en door de aanwezige leden der commissie, of in het geval van artikel 7, derde lid, door de kantonrechter, wordt ondertekend. Dit proces-verbaal bezit de bewijskracht in artikel 11 omschreven.

Art. 16. De commissie stelt dit proces-verbaal, wanneer zij het nodig oordeelt, in handen van het openbaar ministerie bij de rechtbank van het arrondissement waarin het verhoor was gelast; de vervolging geschiedt op de wijze bij artikel 10 omschreven.

Art. 17. 1. De rechtbank van het arrondissement kan de gijzeling van de weigerachtige getuige of deskundige gelasten; deze gijzeling wordt voor een tijdvak van zes maanden uitgesproken, doch houdt op wanneer de getuige of deskundige vroeger aan zijn verplichting mocht hebben voldaan.

2. Op de vordering der commissie van onderzoek, gelast de president van de arrondissementsrechtbank de dadelijke gijzeling van de weigerachtige getuige of deskundige, die inmiddels tot aan de uitspraak van de president, op last der commissie, binnen het lokaal, waar zij vergadert, in bewaring kan worden gehouden; het door de president af te geven bevel vermeldt de gedane vordering, benoemt de deurwaarder met de overbrenging belast, en wijst de plaats der voorlopige gijzeling aan.

3. Van de in-gijzeling-stelling wordt een akte opgemaakt, waarin het bevel tot gijzeling wordt aangehaald en waarvan onmiddellijk een afschrift aan de gegijzelde wordt overhandigd.

4. Deze voorlopige gijzeling houdt op bij de voldoening aan de vroeger geweigerde verplichting, en vervalt van rechtswege, indien de bekrachtiging daarvan niet binnen acht dagen bij de rechter is gevraagd.

5. De bij vonnis bevolen of bekrachtigde gijzeling is uitvoerbaar, niettegenstaande verzet of hoger beroep.

Art. 18. Niemand kan genoodzaakt worden als getuige of deskundige de geheimen van enig handwerk, bedrijf of nering bloot te leggen, die door hem of de zijnen worden uitgeoefend, noch andere soortgelijke bijzondere belangen te openbaren.

Art. 18a. 1. De commissie houdt zitting in het openbaar.

2. Zij kan echter om gewichtige redenen besluiten een verhoor of een gedeelte daarvan niet in het openbaar af te nemen.

3. De leden en plaatsvervangende leden van de commissie bewaren geheimhouding omtrent hetgeen hun tijdens een besloten zitting ter kennis komt.

4. De aantekening, bedoeld in artikel 7, van een verhoor of een gedeelte van een verhoor als bedoeld in lid 2, wordt ter inzage gelegd van de leden der Kamer of de verenigde vergadering door wie de commissie is ingesteld. De leden bewaren omtrent de inhoud van zodanige aantekening geheimhouding.

Art. 19. 1. Zij, die uit hoofde van hun stand, beroep of wettige betrekking tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschonen getuigenis af te leggen, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zodanig is toevertrouwd.

2. Zij kunnen inzage of afschrift weigeren van bescheiden of gedeelten daarvan tot welke hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt.

Art. 20. 1. De gevoelens, door de leden van colleges bij de behandeling van zaken ter vergadering geuit, en de deswege plaats gehad hebbende besprekingen mogen, voor zover bij de wet een verplichting tot geheimhou-

ding is opgelegd, nimmer een onderwerp van verhoor of ondervraging uitmaken. Met betrekking tot de behandeling van zaken ter vergadering van de Raad van Ministers en de deswege plaats gehad hebbende beraadslagingen mogen Ministers en gewezen Ministers slechts worden ondervraagd over in die Raad gevallen beslissingen en de gronden waarop dezelve rusten.

2. De verschoning van verplichte geheimhouding door burgerlijke ambtenaren of militairen of gewezen burgerlijke ambtenaren en militairen van alle rang ingebracht, moet insgelijks worden aangenomen indien zij rust op het beweren dat de verlangde openbaarmaking wordt geoordeeld in strijd te zijn met het belang van de Staat, of op de stellige last van hun meerderen dezelfde grond van verschoning aanduidende.

3. In beide gevallen kan echter de Kamer of de verenigde vergadering der Staten-Generaal op het verslag van haar commissie verlangen, dat de grondheid der ingebrachte verschoning door het hoofd van het departement van algemeen bestuur, waaronder de betrokken ambtenaar of militair hoort of behoord heeft nader bevestigd worden.

4. Met betrekking tot gewezen Ministers geschiedt voor zaken, welke betrekking hebben op de tijd van hun ministerschap, de bevestiging door Ons.

Art. 21. 1. Het hoofd van het departement van algemeen bestuur bij wie of onder wiens ondergeschikte ambtenaren stukken voorhanden zijn, welke inzage door de commissie schriftelijk verlangd wordt, bewilligt die inzage, tenzij hij oordelen mocht dat zij met het belang van de Staat in strijd zou kunnen zijn.

2. Evenwel wordt van stukken, weergevende de behandeling van zaken ter vergadering van de Raad van Ministers niet anders verstrekt dan een door de Minister-President ondertekend uittreksel vermeldende de in die Raad gevallen beslissingen.

Art. 22. Bij de toepassing der bepalingen, in de beide voorafgaande artikelen vervat, op leden van staatscolleges of andere ambtenaren, wier werkring hen niet rechtstreeks onder enig departement van algemeen bestuur rangschikt, zal de machtiging tot of weigering van inzage van stukken, of verklaring van strijdig staatsbelang, worden gegeven door het hoofd of de hoofden der departementen van algemeen bestuur tot wier werkring die behandelde zaken specifiek behoren.

Art. 23. 1. Wanneer de commissie van onderzoek nodig acht, buiten het Rijk in Europa verblijfhoudende personen als getuigen of deskundigen te horen, kan zij van de vragen, waarop antwoord verlangd wordt, in geschrifte mededeling doen aan het betrokken departement van algemeen bestuur, dat de voldoening daaraan bevordert.

2. Indien de medegedeelde vragen door ambtenaren of militairen van alle rang moeten worden beantwoord en het hoofd van het betrokken departement van algemeen bestuur van oordeel is, dat het belang van de Staat de beantwoording niet toelaat, wordt daarvan aan de commissie kennis gegeven.

3. Artikel 20, derde lid, is ten deze van toepassing.

Art. 24. Behalve in het geval van artikel 25, kunnen nimmer verklaringen voor een commissie van onderzoek, of op hare vordering afgelegd, als bewijs in rechte gelden, hetzij tegen degene door wie zij afgelegd zijn, hetzij tegen derden.

Art. 25. 1. Getuigen, die in hun onder ede afgelegde verklaringen daadzaken hebben vervalst, of tegen de waarheid voorgedragen, worden gestraft met de straffen tegen valse getuigenis in burgerlijke zaken bij het Wetboek van Strafrecht bedreigd.

2. Die schuldig is aan het omkopen van zodanige getuigen, wordt gestraft naar de voorschriften in gezegd wetboek omtrent omkoping van getuigen gegeven.

3. Het proces-verbaal van gehouden getuigenverhoor bezit de bewijskracht in artikel 11 omschreven.

Art. 26. De getuigen en deskundigen ontvangen, des verkiezende, schadeloosstelling door de commissie, of in het geval van artikel 7, derde lid, door de kantonrechter, op vertoon der schriftelijke oproeping of de akte van dagvaarding, te begroten overeenkomstig het bepaalde omtrent getuigen en deskundigen krachtens artikel 57 van de Wet tarieven in burgerlijke zaken.

Art. 27. (Vervallen).

Art. 28. De bevoegdheid en de werkzaamheden van een commissie van onderzoek worden door de sluiting van de zitting of door de ontbinding van één of van beide Kamers der Staten-Generaal niet geschorst.

Art. 29. 1. De Kamer of de verenigde vergadering der Staten-Generaal stelt een raming vast van de kosten, welke naar haar oordeel voor het onderzoek in een bepaald dienstjaar vereist zijn. Zij brengt deze te Onze kennis. Wij dienen vervolgens bij de Tweede Kamer een ontwerp van wet tot verhoging der rijksbegroting in.

2. De Kamer of de verenigde vergadering der Staten-Generaal kan besluiten, dat aan de leden van een commissie van onderzoek vergoeding wordt toegekend van de reis- en verblijfkosten, welke zij hebben moeten maken uitsluitend tot het verrichten van werkzaamheden voortvloeiende uit hun lidmaatschap dier commissie.

Art. 30. Deze wet kan worden aangehaald als de Wet op de Parlementaire Enquête.

REGLEMENT VOOR DE GOUVERNEUR VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Art. 11. 1. De Gouverneur kan gedurende zijn ambtsuitoefening niet voor de stafrechter in de Nederlandse Antillen betrokken, noch aldaar in burgerlijke gijzeling gebracht, noch zonder zijn toestemming als getuige in een rechtsgeding geroepen worden.

2. Hij kan, zelfs na de nederlegging zijner waardigheid, wegens feiten, gedurende zijn ambtsuitoefening gepleegd, in de Nederlandse Antillen niet tot straf vervolgd worden.

Art. 12. 1. De Gouverneur staat in Nederland behalve wegens ambtsmisdrijven, terecht voor de rechter, die volgens de aldaar geldende wetten bevoegd zou zijn geweest, naar gelang der tegen het feit bedreigde straffen, daarvan kennis te nemen, ware het gepleegd in de gemeente, in welk de zetel der Regering van het Koninkrijk gevestigd is.

2. De straf tegen het feit bedreigd, is die welke daartegen bedreigd wordt bij het strafrecht der plaats, waar het feit is begaan.

Art. 30. 1. De Gouverneur is naar de bepalingen, vervat in de wet van 22 april 1855 (Staatsblad no. 33) houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen, tot straf vervolgbaar:

a. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, waarvan hem de uitvoering niet is opgedragen door de Minister van Overzeese Rijksdelen;

b. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, niet voorzien van de vereiste mede-ondertekening van een der Ministers van het Koninkrijk;

c. wanneer hij beschikkingen neemt, of bevelen geeft, of bestaande beschikkingen of bevelen handhaaft, waardoor de bepalingen van dit Reglement of andere in de Nederlandse Antillen geldende wettelijke regelingen worden geschonden;

d. wanneer hij nalaat uitvoering te geven of te doen geven aan de voorschriften van dit Reglement of andere in de Nederlandse Antillen geldende wettelijke regelingen, of aan Koninklijke besluiten en beschikkingen, geen wettelijke regelingen zijnde, doch waarvan hem de uitvoering door de Minister van Overzeese Rijksdelen is opgedragen;

De handelingen onder de letters a, b en c en de nalatigheid onder letter d bedoeld, zijn alleen dan strafbaar, wanneer zij gepleegd zijn met opzet.

e. indien hij zonder opzet de uitvoering onder letter d omschreven, grove-lijk verzuimt.

2. De feiten in dit artikel vermeld worden beschouwd als misdrijven.

3. De feiten, vermeld onder letters a, b, c en d, worden gestraft met de straf genoemd in artikel 355, en het feit, vermeld onder letter e, met de straf genoemd in artikel 356 van het Nederlandse Wetboek van Strafrecht.

Bijlage II Advies van de Raad van State van het Koninkrijk

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 30 januari 1980

Nr. 6.

Bij Kabinetsmissive van 9 oktober 1979, no. 80, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Binnenlandse Zaken a.i., mede namens de Minister President, Minister van Algemene Zaken en de Staatssecretaris van Justitie, bij de Raad van State van het Koninkrijk ter overweging aanhangig gemaakt een ontwerp van Rijkswet met memorie van toelichting, houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van bepalingen inzake de berechting van ambtsmisdrijven.

In het kader van de vervanging van artikel 178 van de huidige Grondwet door een nieuwe bepaling dient de afschaffing van het huidige artikel 178, zijnde een Koninkrijksaangelegenheid, bij Rijkswet te geschieden. De Raad van State van het Koninkrijk deelt dit standpunt.

De Raad van State van het Koninkrijk heeft met belangstelling kennis genomen van de opvatting, neergelegd in de memorie van toelichting (bladzijde 5)¹ dat de huidige regeling van artikel 178 der Grondwet op gespannen voet staat met artikel 14, vijfde lid, van het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Nu Nederland ter zake een voorbehoud heeft gemaakt, staat ook naar het oordeel van de Raad het verdrag niet in de weg aan het opnemen van de thans voorgestelde bepaling in de Grondwet en aan de verbindendheid daarvan.

De Raad van State van het Koninkrijk kan zich verenigen met een sterke beperking van de kring van personen, voor wie een grondwettelijk forum privilegiatum zal blijven bestaan. Het college is echter van oordeel, dat de Vice-President van de Raad van State van het Koninkrijk tot die kring dient te behoren. Er zij in dit verband op gewezen, dat aan de Raad van State van het Koninkrijk taken zijn opgedragen ter zake van de waarneming van het Koningschap, waarin uiteraard de Vice-President verreweg het belangrijkste aandeel zal hebben. Voorts zij erop gewezen, dat de Vice-President, meer dan de leden van de Raad, ook in politiek opzicht een belangrijke taak heeft, met name gelegen in zijn adviseringsstaak in geval van een kabinetsformatie.

De Raad meent dat het niet opnemen van de Commissarissen der Koningin nadere motivering behoeft. Zij zijn weliswaar niet «bij uitstek politieke ambtsdragers», doch de redenen die leiden tot bijzondere bescherming tegen lichtvaardige vervolging, zoals op bladzijde 4² der memorie van toelichting uiteengezet, gelden grotendeels ook voor de Commissarissen der Koningin, die evenzeer als de Gouverneur der Nederlandse Antillen vertegenwoordigers des Konings zijn (zie memorie van toelichting, bladzijde 6, onder paragraaf 6³, waar dit criterium beslissend wordt geacht).

Met betrekking tot de Gouverneur der Nederlandse Antillen zij opgemerkt, dat deze zowel Rijksorgaan als Landsorgaan is. Het komt de Raad voor, dat de Gouverneur in laatstgenoemde kwaliteit geen aanspraak heeft op een forum privilegiatum krachtens de Nederlandse Grondwet. De beide kwaliteiten van deze ambtsdragers zijn voorts zozeer met elkander verweven, dat het twijfelachtig is of in geval van vervolging wegens ambtsmisdrijf in de praktijk een scheiding tussen deze gemaakt zal kunnen worden. De Raad geeft in overweging op dit punt de memorie van toelichting aan te vullen.

¹ Par. 5, al. 6 (De verwijzingen in dit advies naar bladzijden corresponderen niet met de nummering van de bladzijden in de gedrukte stukken. In verband hiermee zijn in voetnoten aangepaste verwijzingen opgenomen.).

² Par. 5, al. 3.

³ Par. 6, al. 3.

Tegen overlegging van dit advies aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal bestaat bij de Raad geen bedenking.

De Raad van State van het Koninkrijk geeft u in overweging het ontwerp van Rijkswet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en aan het vertegenwoordigend lichaam van de Nederlandse Antillen, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President van de Raad van State van het Koninkrijk,
M. Ruppert

Bijlage III Nader rapport

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 23 april 1980

Blijkens mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 9 oktober 1979, nr. 80, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State van het Koninkrijk zijn advies betreffende het ontwerp van Rijkswet, houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet van bepalingen inzake de berechting van ambtsmisdrijven, rechtstreeks aan de tweede ondergetekende te doen toekomen. Dit advies, gedaateerd 30 januari 1980 en door de tweede ondergetekende ontvangen op 11 februari 1980, mogen wij U hierbij aanbieden.

Alvorens in te gaan op de opmerkingen van de Raad van State van het Koninkrijk wijzen wij erop, dat wij, gevolg gevend aan een opmerking van de Raad van State in zijn advies over het hoofdontwerp, houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering van de Grondwet van bepalingen inzake de justitie, het aantal artikelen in dat hoofdontwerp met één hebben uitgebreid. Daardoor heeft er een ver-nummering plaats gehad, welke doorwerkt in het onderhavige ontwerp van Rijkswet; de hierin voorgestelde grondwetsbepaling was oorspronkelijk genummerd: artikel 6.6.

Met instemming namen wij er kennis van, dat de Raad van State van het Koninkrijk het standpunt deelt dat de vervanging van artikel 178 Grondwet een Koninkrijksaangelegenheid is en mitsdien bij Rijkswet dient te geschieden. Voorts heeft het ons verheugd te vernemen, dat de Raad van State van het Koninkrijk zich kan verenigen met de opvatting, impliciet neergelegd in de memorie van toelichting, dat nu Nederland een voorbehoud heeft gemaakt ter zake van artikel 14, vijfde lid, van het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, dit verdrag niet in de weg staat aan de opnemng van de voorgestelde bepaling in de Grondwet en aan de verbindendheid van deze bepaling. Wij menen overigens er goed aan te doen deze opvatting uitdrukkelijk in de memorie van toelichting neer te leggen.

Voor wat betreft de voorgestelde bepaling, kan de Raad van State van het Koninkrijk zich verenigen met een sterke beperking van de kring van personen voor wie een grondwettelijk forum privilegiatum zal blijven bestaan. Ook dit standpunt van de Raad vernamen wij met voldoening. Het college voegt hier echter aan toe, dat de vice-president van de Raad van State van het Koninkrijk wel tot die kring zou moeten behoren. De Raad wijst er daarbij op dat aan de Raad van State van het Koninkrijk taken zijn opgedragen ter zake van de waarneming van het koningschap. Voorts voert de Raad als instrument aan dat de vice-president, meer dan de leden van de Raad, in politiek opzicht een belangrijke taak heeft, met name gelegen in zijn adviserings-taak in geval van een kabinetsformatie.

Met dit laatste argument beoogt de Raad aan te sluiten bij de voornaamste reden die in de memorie van toelichting is gegeven in verband met de beperking van de kring van personen voor wie het forum privilegiatum zal gelden. Betoogd is in de memorie, in navolging van de staatscommissie-Cals/Donner, dat de kring van personen voor wie het forum privilegiatum zal gelden, beperkt dient te blijven tot de leden van de Staten-Generaal, ministers en staatssecretarissen. Deze personen nu zijn bij uitstek politieke ambtsdragers.

Het initiatief tot de vervolging ter zake van ambtsmisdrijven, door deze personen gepleegd, ligt bij de regering of bij de Tweede Kamer. Daarmee wordt, zoals in de memorie van toelichting wordt gesteld, recht gedaan aan de omstandigheid, dat de beoordeling van de draagwijdte en de inhoud van ambtsmisdrijven van kamerleden, ministers en staatssecretarissen in de sterke mate een politiek karakter draagt. De werkzaamheden van de Raad van Staten en van de vice-president van de Raad liggen op de iverse terreinen. Waar de Raad en in het bijzonder zijn vice-president een activiteit verricht

die in politiek opzicht belangrijk is, speelt die taak zich niet af direct binnen de politieke arena. De Raad van State van het Koninkrijk noemt als voorbeeld de advisering door de vice-president van de Raad van State in geval van een kabinetsformatie. Hoe belangrijk deze taak ook is in politiek opzicht, men moet constateren dat deze taak slechts incidenteel wordt uitgeoefend. Daarbij komt dat er ook voor anderen, die betrokken worden bij een kabinetsformatie, niet alleen als adviseur, maar bijvoorbeeld ook als formateur en informateur, geen forum privilegium is voor wat betreft de ambtsmisdrijven in die functie gepleegd (vgl. het huidige en het voorgestelde grondwetsartikel, welke spreken van «ambtsmisdrijven in die *betrekkingen* gepleegd»).

Evenmin brengt het argument dat aan de Raad van State van het Koninkrijk taken zijn opgedragen ter waarneming van het koningschap, ons tot de overtuiging dat de vice-president tot de kring van personen dient te behoren voor wie het forum privilegium geldt. In de eerste plaats behoort deze taak, zoals de Raad in zijn advies zelf al aangeeft, aan de Raad van State als college. De Raad wijst er weliswaar op dat de vice-president hierin «uiteraard (...) verreweg het belangrijkste aandeel zal hebben», doch de Raad zal hierbij doelen op de mogelijk feitelijke toedracht. Dit doet echter niet af aan de omstandigheid, dat krachtens artikel 46 van de Grondwet het koninklijk gezag wordt waargenomen door de gehele Raad van State (men zie ook het voorgestelde grondwetsartikel 2.1.15 in wetsontwerp 16 034 [R 1138]). Voorts geldt op dit onderdeel dat de handelingen van de Raad van State (of de vice-president namens de Raad) zich buiten de politieke arena afspelen. Daarbij komt dat voor de handelingen van de Raad van State, het koninklijk gezag waarnemend, de ministeriële verantwoordelijkheid geldt. Verder zij nog opgemerkt dat ook de staatscommissie niet adviseerde tot opnemings van de leden van de Raad van State in de kring van personen voor wie het forum privilegium geldt. Een en ander leidt ons tot de conclusie dat wij in dit opzicht niet mee kunnen gaan met het advies van de Raad.

Zoals de Raad van State van het Koninkrijk terecht constateert, zijn de commissarissen des Konings niet bij uitstek politieke ambtsdragers. De Raad meent echter, dat de redenen die leiden tot bijzondere bescherming tegen lichtvaardige vervolging, zoals in de memorie van toelichting uiteengezet, grotendeels ook gelden voor de commissarissen des Konings, die evenzeer als de Gouverneur van de Nederlandse Antillen vertegenwoordigers des Konings zijn. De Raad meent dat het niet opnemen van de commissarissen des Konings nadere motivering behoeft.

Wij merken op, dat in het onderhavige ontwerp van Rijkswet doorslaggevend is, of de functionarissen die in aanmerking zouden moeten komen voor een bijzondere bescherming tegen lichtvaardige vervolging, bij uitstek politieke ambtsdragers zijn. Naar ons oordeel is zulks met de commissarissen des Konings niet in die mate het geval, dat handhaving van het forum privilegium voor hen gerechtvaardigd zou zijn. Wij kunnen niet meegaan met de Raad waar hij opmerkt, dat de commissarissen des Konings evenzeer als de Gouverneur der Nederlandse Antillen vertegenwoordigers des Konings zouden zijn. De commissarissen vertegenwoordigen immers, voor wat betreft hun functie als rijksorgaan, niet de Koning, maar zij zijn van regeringswege belast met de uitvoering van bepaalde taken.

De Gouverneur der Nederlandse Antillen is voor een deel van zijn functie vertegenwoordiger van de Koning, maar dat deel betreft juist zijn functie als landsorgaan (artikel 2 van het Statuut). Daarbij komt dat voor het geheel van zijn functie de Gouverneur in een geheel ander staatsverband functioneert dan de commissarissen des Konings.

Met betrekking tot de Gouverneur der Nederlandse Antillen wordt door de Raad van State van het Koninkrijk opgemerkt, dat deze zowel rijksorgaan als landsorgaan is en dat het de Raad voorkomt, dat de Gouverneur in laatstgenoemde hoedanigheid krachtens de Nederlandse Grondwet geen aanspraak heeft op en forum privilegium. Voorts de Raad erop dat beide kwaliteiten zozeer met elkaar verweven zijn, dat het twijfelachtig is of in geval van vervolging wegens ambtsmisdrijf in de praktijk een scheiding tussen beide hoedanigheden kan worden gemaakt.

Wij kunnen instemmen met de opvatting van de Raad van State van het Koninkrijk dat de Gouverneur in zijn kwaliteit als landsorgaan, geen aanspraak heeft op een forum privilegiatum krachtens de Nederlandse Grondwet. Ingevolge artikel 5, eerste lid, van het Statuut, geldt artikel 178 Grondwet voor de Gouverneur als koninkrijksorgaan. Voorts kan de Raad worden toegegeven dat beide kwaliteiten van de Gouverneur zozeer met elkander verweven zijn, dat het twijfelachtig is of in geval van vervolging wegens ambtsmisdrijf in de praktijk een scheiding daartussen gemaakt zal worden. In dit verband zij opgemerkt dat in de artikelen 11–13 van het Reglement van de Gouverneur geen onderscheid wordt gemaakt tussen zijn beide kwaliteiten. Deze artikelen zijn immers opgenomen in de eerste afdeling van het Reglement welke afdeling voor de Gouverneur in beide hoedanigheden geldt. Wel is in de artikelen 11–13 sprake van enerzijds de ambtsmisdrijven van de Gouverneur en anderzijds de gewone misdrijven, zo die door hem worden gepleegd.

De verwevenheid tussen deze beide kwaliteiten van de Gouverneur is een belangrijke reden om het forum privilegiatum van de Gouverneur als koninkrijksorgaan niet meer in de Grondwet op te nemen en, zoals reeds in de memorie van toelichting is opgemerkt, een voorziening te treffen in het Reglement voor de Gouverneur van de Nederlandse Antillen. Overigens heeft het betoog van de Raad van State van het Koninkrijk ons aanleiding gegeven de memorie van toelichting met een passage in de geest van het vorenstaande aan te vullen.

Wij veroorloven ons U in overweging te geven het hierbij gevoegde gewijzigde ontwerp van Rijkswet met gewijzigde memorie van toelichting, met als bijlagen afschrift van het advies van de Raad van State van het Koninkrijk, afschrift van dit nader rapport en de aan de Raad van State van het Koninkrijk voorgelegde tekst van onderdelen van het wetsontwerp en de memorie van toelichting, die nadien zijn gewijzigd, te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en aan de Staten van de Nederlandse Antillen.

De Vice-Minister-President,
Minister van Algemene Zaken a.i.,
H. Wiegel

De Minister van Binnenlandse Zaken,
H. Wiegel

De Staatssecretaris van Justitie,
E. A. Haars

BIJLAGE IV Aan de Raad van State van het Koninkrijk voorgelegde teksten

OORSPRONKELIJKE TEKST VAN ONDERDELEN VAN HET ONTWERP VAN RIJKSWET EN VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING DIE NADIEN ZIJN GEWIJZIGD

Wetsontwerp en Memorie van toelichting

In de aan de Raad van State van het Koninkrijk voorgelegde versie was artikel 6.7 genummerd artikel 6.6.

Memorie van toelichting

Par. 5, laatste alinea, laatste volzin: In de aan de Raad van State van het Koninkrijk voorgelegde versie ontbrak deze volzin.

Par. 6, laatste alinea:

Intussen behoeft een dergelijke regeling geen grondwettelijke basis en lijkt strikt genomen de Grondwet zelfs niet de meest geëigende plaats hiervoor. Naar wij menen verdient het de voorkeur ter zake een voorziening te treffen in het Reglement voor de Gouverneur van de Nederlandse Antillen, waar ook het overige strafrechtelijke optreden tegen de Gouverneur is geregeld. Te zijner tijd zal daarin bij Rijkswet kunnen worden voorzien.